

# Elf antwoorden van minister Winsemius op evenzovele vragen van H<sub>2</sub>O

*U bent zojuist terug van een missie naar Saoedi-Arabië. Welke activiteiten denkt u nog te ontwikkelen om de 'letter of intent' over samenwerking met Saoedi-Arabië te laten volgen door orders voor Nederlandse bedrijven en instituten op het gebied van de watertechnologie?*

De bedoeling was meer het leggen van contacten dan het afsluiten van contracten. De Saoedi's streven ernaar volume te maken met toptechnologie. Je ziet er dan ook de meest fantastische waterprojecten: gigantische installaties voor het ontzouten van brak water en grondwaterwinning op een diepte van 1.500 m. Het land heeft echter nog geen 'watercultuur'; de kwaliteits- en kostenbeheersing ontbreekt en men beschikt niet over adequate distributietechnologieën. Onze instituten kunnen een rol spelen bij het aanbrengen van een goede infrastructuur. Dat kan door bijvoorbeeld Saoedi's uit te nodigen bij ons praktische ervaring op te komen doen; we kunnen daar instituten helpen opzetten. De belangrijkste bijdrage kan liggen bij het helpen ontwikkelen van een goed systeem voor beheer en beheersing van de kwaliteit en de kosten. Wat is nu het nut van zo'n missie? Wanneer – mede dankzij Nederlandse bijdragen – over zo'n vijf jaar in Saoedi-Arabië een goed systeem kan worden opgezet voor productie en distributie van water, dan zijn die Nederlandse relaties van belang. De contacten die de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven tijdens de missie hebben gelegd, zullen ze zelf verder moeten uitwerken.

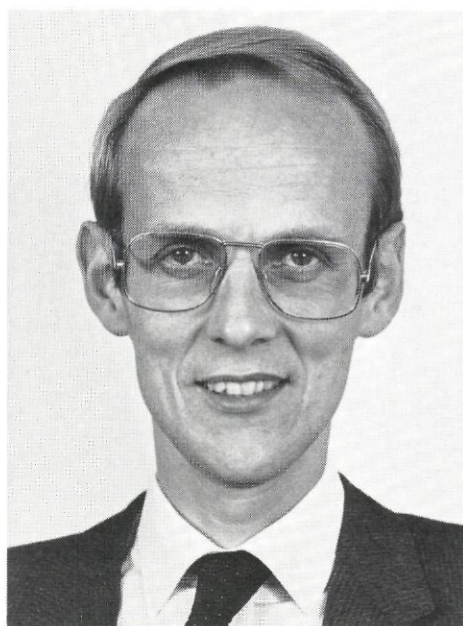
*Hoeveel waarde hecht u eraan, dat alle exploitanten van waterleidingbedrijven lid zijn van de VEWIN, wil deze de gesprekspartner voor de overheid blijven? Dit in verband met het opzeggen van het lidmaatschap uit bezuinigingsoverwegingen per 1-1-1985 door de Gemeente Delft.*

Ik vind het jammer en onverstandig dat Delft dit besluit heeft genomen. Het is belangrijk dat er bij de levering van water een voortdurende waarborg voor kwaliteit is. Daarvoor beschikken we in de VEWIN, een krachtige organisatie, over een infrastructuur en in het KIWA over een instituut voor spur- en testwerk. Het besluit van Delft komt er op neer, dat ze een ander voor de kosten laten opdraaien. Dit is een korte termijnbeleid en getuigt niet van een vooruitziende blik. De VEWIN is voor de bedrijfstak de gesprekspartner van het ministerie. Met afvallers wordt niet gesproken. Wanneer dit voorbeeld navolging zou krijgen, dan moet de overheid ingrijpen en worden de kaarten opnieuw geschud. We moeten wel bedenken dat het gaat om

een primaire levensbehoefte, waarvoor de Rijksoverheid een directe verantwoordelijkheid heeft.

*Met welke middelen denkt u een eerste diepinfiltratieproject in de duinen op productieschaal te bevorderen, zoals aangekondigd in het persbericht over het tweede Structuurschema Drink- en Industrie-watervoorziening?*

Wij willen inderdaad de diepinfiltratie stimuleren. Initiatieven daartoe moeten echter komen van de waterleidingbedrijven.



Dr. P. Winsemius, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Dit ministerie zou bijvoorbeeld kunnen helpen door het onderzoek ook financieel te stimuleren. Maar we hebben daar nog geen aanvragen voor gekregen. Bij de planning moet met andere belangen ook rekening worden gehouden: recreatie, bedreiging achterland, natuur. Een prototype van een gebied waarin al die belangen goed gecombineerd zijn is Meijendel. Daar mogen we trots op zijn. De Structuurschema's Drink- en Industrie-watervoorziening creëren waarborgen voor de toekomst. De VEWIN moet de daarin genoemde mogelijkheden in haar Tienjarenplan handen en voeten geven.

*Nu we weten dat de bomen niet meer tot in de hemel groeien, kan nu ook het kostbare systeem van structuurschema's met bijbehorende PKB-procedures op de helling? De twee verschenen structuurschema's drink- en industriewatervoorziening zijn gebaseerd geweest op prognoses die in het geheel niet zijn bewaarheid, maar wel veel onrust hebben veroorzaakt. Gaat u door met deze schema's?*

Ja, en in principe op dezelfde wijze. In deel d van het tweede schema zijn de prognoses sterk bijgesteld ten opzichte van de vroegere overmatige inschatting van de waterbehoefte (gedeelde verwachting met de VEWIN). Dat in het algemeen in de schema's de verwachtingen aan de hoge kant zijn, is nodig om ook op de langere termijn de kwantiteit via negatieve reserveringen te kunnen waarborgen. Het is eigenlijk een erg mooi systeem: het Rijk geeft in structuurschema's weer wat het beleid is; streekplannen en Tienjarenplannen geven er vervolgens uitwerking aan. Die opbouw is zodanig, dat je ver genoeg vooruit kijkt. Het Structuurschema Drink- en Industriewater is trouwens een van de meest duidelijke structuurschema's. Verder is het belangrijk dat er een bedrijfstak is die van wanten weet en waarmee te praten valt.

*Voorziet u bij de deregulering van het milieubeleid drastische wijzigingen in het wetsontwerp op de MER?*

Er zullen wat bijstellingen komen: de franje wordt ervan afgehaald. Er komt een positieve lijst met vermelding van: wat er allemaal onder die wet valt. Zo komt er meer duidelijkheid. Neem bijvoorbeeld de Biesbosch. Het belang van de watervoorziening vanuit de spaarbekkens is groot, maar ook het natuur- en het ruimtelijk belang zijn enorm. Wanneer via een MER alle alternatieven waren afgewogen, was er wat langer over nagedacht eer de betreffende besluiten waren genomen.

*Wat kunt u doen aan de kwalitatieve bedreiging van het grondwater – voor 65% de bron voor de openbare drinkwatervoorziening – wegens overbemesting door de landbouw?*

Hopelijk zal het met de Wet Bodembescherming in de hand – die nu al 12 jaar in behandeling is – mogelijk worden wettelijk onderbouwd daar iets aan te gaan doen. Ik heb in het IPO (Interprovinciaal overleg) gevraagd om een extra stoot te geven aan de provinciale verordeningen op het gebied van bodembescherming, in afwachting van de wet. Dat verzoek is positief ontvangen. De overbemesting raakt natuurlijk niet alleen mijn ministerie, maar ook dat van Landbouw. Ik heb daarom collega Braks verzocht de Wet Bodembescherming mede te onttekenen. Verder zijn we bezig met de AMvB om de meststoffenwet te laten volgen door een Regeling Meststoffengebruik. Er is een werkgroep van Landbouw en Milieu waarin ook de betrokken provincies zitten, die onder meer denkt aan mestbanken. De naleving van zo'n regeling meststoffen-

gebruik zou moeten worden gecontroleerd en zo nodig moeten we voorbeelden stellen. Merkwaaardigerwijze helpt de zure regen ons een goed bodembeschermingsbeleid op te zetten: de zure regen beperkt de produktiviteit van de grond en dat raakt de boer in z'n portemonnee. Hij juicht derhalve maatregelen toe die de zure regen tegengaan.

Zo is ook de aandrang op rookgas-ontzwaveling bij de kolencentrale Borssele een initiatief van de tuinbouw.

*Hoe denkt u de fosfaat-problematiek op te lossen? Welke rol deelt u daarbij de wasmiddelen toe?*

De afspraak die we met de zeepfabrikanten hebben gemaakt, hield in dat zij vrijwillig het fosfaatgebruik zouden beperken, terwijl het ministerie de 3e traps zuiveringen zou stimuleren en de overbemesting zou aanpakken.

De zeepfabrikanten hebben zich aan de afspraak gehouden maar het ministerie is – in alle eerlijkheid gezegd – tekort geschoten. Er moet nu wel wat gaan gebeuren.

Samen met Verkeer en Waterstaat en de Unie van Waterschappen zijn we begonnen met een actieprogramma om de 3e traps zuiveringen te stimuleren. Er is daarvoor gedurende 5 jaar f 5 miljoen beschikbaar. De CUWVO zoekt gebieden uit waar zo'n zuivering ook zin heeft, gebieden dus waarin toestromend Rijnwater vol met fosfaten het effect niet onmiddellijk opheft.

*Centrale ontharding kan een belangrijke bijdrage leveren bij de oplossing van de loodproblematiek. Heeft de Rijksoverheid middelen beschikbaar om de financiële consequenties daarvan te helpen dragen? (Amsterdam)*

Het is een prima zaak als er in Amsterdam centraal zal worden onthard. Als dat gebeurt wil ik er graag de eerste kraan komen opendraaien.

Amsterdam toont hier een creatieve aanpak die hout snijdt. Ik verwacht dat de mensen wel bereid zullen zijn om voor zachter water wat meer te betalen, omdat er dan bijvoorbeeld minder wasmiddelen behoeven te worden gebruikt. Ontharding betekent vermindering van het loodgehalte in het drinkwater en ook dat is een goede zaak.

*Kan het Rijk bijdragen aan het instandhouden van een waterzuiveringswerk als Kralingen (Rotterdam)? Acht u het verantwoord als een zo grote bevolkingsagglomeratie als Rijnmond eventueel geheel afhankelijk zou worden van één productiebedrijf (Berenplaat)?*

Ik heb daarin een afwachende rol. De gemeente Rotterdam is eigen baas. De regionale inspecteur in Zuid-Holland heeft tegen de voorgenomen sluiting beroep aangetekend, mijns inziens terecht. Overigens meen ik dat de sluiting inmiddels van de baan is dankzij mogelijke levering aan Westland en Tien Gemeenten. Ik hoop, dat er in het Zuidhollandse een verstandig besluit volgt.

*Wat denkt u te doen met het RIWA-rapport over de Maas dat onlangs is gepubliceerd en waarin de grote lozers worden aangemerkt?*

Voor wat betreft de Nederlandse lozers zijn we wel in beweging. Het probleem ligt voor ons bij de aanpak van onze zuidelijke vrienden.

Via de Belgisch-Nederlandse Technische Maascommissie zullen zowel in België als in Nederland gepaste maatregelen moeten worden genomen.

Of een internationale Maascommissie eenzelfde lijdensweg wacht als de internationale Rijncommissie?

De Rijncommissie heeft wel degelijk vooruitgang geboekt: het probleem is onder de aandacht gekomen, en er is aan gesleuteld. Het effect is, dat alle betrokkenen toch meer hun verstand zijn gaan gebruiken. Het besef van de noodzaak van een goede kwaliteit water is mede daardoor verder doorgedrongen.

Wat de Europese richtlijnen betreft: met kwik en cadmium is het allemaal erg traag verlopen, maar er is nu in elk geval een soort formule en het is te hopen dat de overige 129 stoffen nu toch op korte termijn aangepakt zullen worden.

*Welke voordelen verwacht u van de smelting van RID, RIV en IVA? Ziet u nog consequenties voor de bedrijfstak, bijvoorbeeld op het gebied van het speurwerk?*

Het RID was traditioneel een instituut voor drinkwater. Allengs hebben de werkzaamheden zich uitgebreid tot andere terreinen. Het nu gevormde instituut RIVM is krachtiger, omdat het de problemen integraal kan aanpakken. Het RIVM kan een pakket van diensten aanbieden. De afstemming van de samenstellende instituten binnen het nieuwe instituut zal moeilijk zijn. Dat vraagt veel van de leiding van het instituut. Het werken voor meerdere ministeries behoeft geen probleem te zijn: TNO doet dat ook met succes.



## Minister Winsemius tikt GS van Zuid-Holland op de vingers

Minister Winsemius vindt dat uit het voorgestelde interim-beleid weliswaar een groot verantwoordelijkheidsgevoel van de zijde van het Provinciebestuur spreekt voor de veiligstelling van de drink- en industrie-watervoorziening op korte en langere termijn, aldus de minister in een brief aan GS van Zuid-Holland. Het streven naar goede waarborgen krijgt echter hier en daar zelfs het karakter van een zeer concrete sturing van de ontwikkelingen binnen de drink- en industriewatervoorziening op korte en middellange termijn, daarmee vooruitlopend op het middellange termijnplan (Tienjarenplan) van de VEWIN, dat naar verwachting in de loop van dit jaar zal worden uitgebracht. De minister hecht er evenwel aan om zoveel mogelijk aan de afspraken, die tussen rijk en de VEWIN betreffende de planvorming ten behoeve van de drink- en industriewatervoorziening zijn gemaakt, vast te houden. Deze afspraken zijn conform de regeling zoals die in het ontwerp van hoofdstuk IV van de Waterleidingwet is opgenomen. Daarnaast wil de minister op één van de geformuleerde beleidsconclusies nader ingaan. Conclusie II spreekt over een bevestiging van de capaciteit van de oppervlakte-infiltratie in de duinen op het produktieniveau van 1982. De vergunningen voor infiltratie en onttrekking van water in de duinen zijn echter slechts na zeer zorgvuldige afweging van de betrokken belangen aan de drinkwaterleidingbedrijven verleend, de meest recente voor de WDM nog slechts enkele maanden geleden. Bij deze vergunningverlening is mede rekening gehouden met het (positieve) advies van de provincie over de uitbreiding van de duin-infiltratie. Wijziging of intrekking van deze verleende vergunningen kan naar de mening van de minister slechts plaatsvinden op grond van zeer zwaarwegende argumenten. In dergelijke gevallen kan ook een recht ontstaan op schadevergoeding als bedoeld in art. 41 van de Grondwaterwet. Dat door benutting van de vergunningcapaciteit onomkeerbare schade aan natuur en landschap wordt toegebracht blijkt noch uit eerdere overwegingen waarop de vergunningen zijn verleend, noch uit de resultaten van het IODZH. Het regeringsstandpunt uit het Tweede Structuurschema Drink- en Industriewatervoorziening vermeldt dat gestreefd dient te worden naar consolidatie van de huidige omvang van de oppervlakte-infiltratie in de Zuidhollandse duinen. Uit de verdere toelichting op dit standpunt blijkt dat hiermee de thans verleende vergunningcapaciteit als bovengrens wordt bedoeld. Een sterke inperking hiervan op korte termijn lijkt de